

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYESI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tántók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyilat-tér sor a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és klóring 10,489. szám

Tömörüljünk.

Itt az ősz és szeptember be-köszöntével újra megélelünk a politikai élet, amely nyáron át jóformán teljesen kihalt volt és semmitéle eseményt sem kínált a krónikás tolla alá. Szeptember azonban, noha a Ház csak a hónap végén nyílik meg, már pezsgő elevenéget hozott a politikában és nagyjelentőségű politikai nyilatkozatokat várhatunk, amelyek talán közelebb segítik a válságot a megoldáshoz. Legnagyobb érdeklődéssel természetesen Kossuth Ferenc miniszternek Aradon, a Kossuth-szobor e hónap 19-iki leleplezése alkalmával tartandó beszéde és Andrássy Gyula gróf miniszternek kassai nyilatkozata elé tekintenek. Ez a két beszéd rendkívül jelentős momentum lesz a mostani krízisben és a miniszterek, a parlament két legtekintélyesebb pártjának vezérei bizonyára körvonalazni fogják ekkor, miképpen képzelik el a megoldás módzatait és lehetőségeit.

A politikai hadállások a nyár eleje óta semmivel sem változtak. Mégis — úgy tetszik — mintha az egymással ellentétes nézeteket valló pártok között bizonyos konciliánsabb magatartás és hangulat lenne észlelhető és a közös érintkezési pontok keresésére nagyobb lenne a hajlandóság, mint azelőtt.

Odaát Ausztriában már serényen dolgozik a kormány, hogy a pártok között békét teremtsen és helyreállítsa a parlament munkaképességét. Az osztrák parlament különböző hatalmi tényezői a kibékülés munkáján fáradoznak és nyíltan utalnak arra a szükségre, hogy a magyar parlament követeléseivel szemben feltétlenül kívánatos az osztrák reichsrat egységes fellépése és állásfoglalása. Általában Ausztriában mindig láthatjuk, hogy az egymással legélesebb harcban álló pártok rögtön közös harci sorokba tömörülnek, mihielyt arról van szó, hogy a magyar érdekekkel szemben kell sikra szállani. Ez az egyöntetűség, mindenkor egyértelműség bármily sajnálatos legyen is magyar szempontból, mégis követendő példa nekünk. Megtanulhatjuk belőle, hogy harcban az egységesség a leghatalmasabb ereje a küzdő félnek és visszavonás, belviszály, belső hadakozás mellett a győzelem mindig kétséges.

Nekünk is tömörülni kell az osztrákokkal szemben és tömör egész táborban kell felvonul-

nunk, ha azt akarjuk, hogy diadalra vigyük fegyvereinket. Ma — sajnos — a magyar politikai pártok között nincs meg az egyetértés és a két állam egymással való mostani nagy csatájában sokan az ellenséges álláspont erősítésére és a nemzeti hadállások gyengítésére siettek. Épen mi szolgáltattuk a legjobb fegyvert az ellenfél kezébe, amikor nyíltan feltártuk a magunk gyöngeségét és komoly, elszánt küzdelem helyett a benső veszekedés, viszálykodás képét mutattuk.

Most az ősz beköszöntével az újból meginduló küzdelem a siker nagyobb reményével biztat. Az ősszel összeülő delegációktól a közös miniszterek lényegesen fokozódott állami szükségletek kielégítését, főleg nagyarányu hadi beruházások megszavazását kérik. A mi helyzetünk tehát kedvezőbb, mint ezelőtt, mert ezekre a költségekre mulhatatlanul szükség van és ha mi e költségek megszavazásának feltételül a mi kívánságaink meghallgatását és honorálását állítjuk oda, akkor bizonyára kétszer is megfogják gondolni, vajjon kockázatos-e azt, hogy a magyar delegáció — rideg visszautasításra találva — szintén elutasítással, a megszavazás megtagadásával feleljen.

Mi nem zárkozunk el a nagyobb mérvű beruházások anyagi eszközeinek biztosításáról. De feltétlen meggyőződésünk, hogy az ország csak akkor vállalhatja ezeket a növekvő és súlyos terheket, ha módot nyújtanak neki arra, hogy pénzügyi erejét tovább fejlessze és gazdaságilag megerősítse magát. Aki a monarchia nagyhatalmi állásának szilárdítását, haderejének fejlesztését akarja, annak tisztában kell lenni azzal is, hogy Magyarország csak akkor járulhat ehhez hozzá pénzügyi erejével, ha a mostani gazdasági megkötött helyzetéből kiszabadulva, szabadon és saját érdekeinek megfelelően építheti ki gazdaságát.

A refrain tehát örökké ugyanaz: kívánjuk az önálló bank felállítását, kívánjuk, hogy az ország önállóan rendezhesse be hitelgényeinek ellátását. Ez a refrain igazán már az unalomig sokszor ismétlődik. Oly világos, olyan egyszerű, olyan könnyen érthető dolog: a monarchia csak akkor lehet igazán hatalmas, tekintélyes, ha mindkét állama szabad, nagy és virágzó. Ha az osztrákok elle-

nünk törnek, ha a magyar gazdasági érdekeket akarják elnyomni és a magyar gazdasági életet akarják megbénítani, akkor tulajdonképpen saját maguk ellen dolgoznak és rövidlátó, ostoba politikával a monarchia tekintélyének sülyedését, erejének fogyását segítik elő. Viszont aki Magyarországot felvirágzását, gazdasági megerősödését kívánja, az ezzel közvetve a monarchia érdekeit is szolgálja.

Önálló bank nélkül nem fejlődhetünk, megbénulunk, elszegényedünk, elsovadunk. Pedig a kettős államszövetségben mi vagyunk az életerősebb, fejlődésképesebb fél, ami egységességünk, virágzásunk adja meg a monarchia igazi hatalmi súlyát. Ausztria nemzetiségei ezerfelé huznak, százfelé gravitálnak. Törvényhozása régóta nem munkaképes és a politikai pártok elkeseredett, éles harcot vívnak egymással. Mi egyek vagyunk, senki más szövetségét nem keressük, mindig törhetetlen hűséggel állunk a trón mellett. Aki ellenünk dolgozik, az ellensége a monarchiának és idegen érdekek jó vagy rossz-hiszemű szolgálja.

— Közigazgatási visszasságok.

A megterhelt községek és a dédelgetett elhagyottokról »A vármegye« következőket írja: A gyermekvédelemről szóló törvény azon intézkedése, hogy az elhagyottakká nyilvánított gyermekek 7—15 éves korukig az illetőségi községük terhére tartatnak el, súlyos és évről-évre súlyosabbá váló terhét képezi a községeknek. A községek tehermentesítése a képviselőházban tett felszólalásokban is szükségesnek jelezte-tett. Nos, hát a tehermentesítésnek egyik módja az lenne, ha az ily el-tartási költségek a községek vállai-ról levétnének és az állam viselné azokat. Azt az összeget, amely a községek segélyezése címén az állami költségvetésbe felvétneni szándékoltatik, lehetne erre a célra felhasználni, amely eljárással az is elérnének, hogy az áldatlan illetőségi vitás kérdések nagy része elesnék. Amennyiben ezt az állam pénzügyi helyzete nem engedné meg, akkor legalább a korhatár 15 évről 12-re lenne leszállítandó, mert nem tartjuk indokoltnak, hogy a falusi kisbirtokos és földmives kénytelen legyen az elhagyottakká nyilvánított gyermekek eltartásához saját fillérei-vel hozzájárulni a 12 éven felüli korban is, amikor a saját gyermeke 12 éven túl a saját munkájával rendszerint már hozzájárul a család főtartásához szükséges keresethez.

Küzdelem a „mérgezett méreg” ellen.

A kínaiak már Krisztus előtt ezer esztendővel kimondották az alkohorra, hogy az — méreg s szigorúan tilalmazták annak fogyasztását. Az a régi kínai tehát egész joggal nevezhetné barbár korszaknak a mai időszakot, amikor langymeleg cikkekben arról olvashatna, hogy napjainkban még ezt a mérget is még jobban elmérgezik és úgy bocsátják közfogyasztásra, csak hogy pusztító hatása még borzasztóbb legyen.

Társadalmi téren az antialkoholista mozgalom bár igen kevés eredményt tud felmutatni, de ha igen lassan is, azért mégis csak itt-ott vannak eredményei. Állami és törvényhozási téren azonban a méreg elleni küzdelemnek nyomát sem látjuk, mintha csak a magyar parlament, minden-nemű rendszabály mellőzésével az ivást, mint ősrégi nemzeti virtust óhajtáná honorálni, mint a mely virtushoz nemzeti tradíciók fűződnek.

Köteteket irtak már tudós orvosok az alkohol mérgező hatásáról, de a pálinkának mint rögtön ölü mérge-nek a hatása, csak az utóbbi időben lett ismeretes. Ezekből az esetekből, melyeket csak a legutóbbi napokban bőven pertraktált a napi sajtó, borzasztó megbizonyosodással mered elénk korunk legborzasztóbb bűne; anyagi érdekekért a mérget magát is megmérgezni, hogy kijátszassék a törvény, mely kijátszás a bűnösnek anyagi előnyt biztosít, felebarátjának halála árán. Kiderült ugyanis, hogy lelkiismeretlen pálinkafőzők a közönséges pálinkákat faszessznek nevezett szeszanyag keverésével állították elő, mely szesz a faecetnek lepárolgása útján keletkezik, s amely rendkívül erős, sokkal olcsóbb mint a rendes alkohol, mert nincs úgy megadóztatva, de viszont az emberi szervezetre nézve halálosan ható mérgeket tartalmaz.

A mezőgazdasági szesztermelők országos egyesülete régóta figyelemmel kísérte ezeket a manipulációkat, de felszólalása mindenkor a pusztában elhangzó szó maradt, míg csak maga az orosz tudomány is, — sajnos már csak az áldozatok holttestemei mellől szolgáltat a szakértőknek igazságot és szomorú tanubizonyságot.

Dr Szilágyi Gyula egyetemi tanár mutatott rá elsőnek — most már kétségbe nem is vonható bizonyosság-gal — arra, hogy pálinkamérgezések nemcsak nálunk, hanem mindenütt előfordulnak, de különösen ott, ahol a nép denaturált szeszt fogyaszt. Különösen bebizonyosodott ez Oroszországban, ahol az 1906-ban megengedett denaturált szesz forgalomba hozatalát be kellett szüntetni nép-egészségügyi szempontból.

És mindennek dacára sem nálunk, sem másutt a kormányok nem fog-

lalkoznak komolyan azzal, hogy olyan rendszabályokat léptessenek életbe, melyek általában az alkoholizmus ellen hathatós fegyverül szolgálhatnak.

A magyar törvénykönyvekben alig van az alkoholizmus ellen való rendelkezés, sőt büntetés helyett a büntető törvénykönyv még előnyöket biztosít a részegeknek, a haza józan polgáraival szemben.

A szeszadózási törvényünk pedig legfontosabb részletében egyszerűen gyámoltalan, mikor jóformán maga a törvény nyit szabad tért az olyan szesz előnyös előállítására, mely kétszeresen méreg, úgy hogy ma már végtelenül elszomorító konkrét esetek kényszerítik a társadalmat arra, hogy szervezeteiben a szeszadózás gyökeres reformját, valamint a fogyasztásra szánt borszesznek faszesszel való keverését, Franciország mintájára a legszigorubb tilalma zásának törvényhozási kimondását szorgalmazza.

Meg kell mozdulni a magyar társadalom minden tényezőjének, de elsősorban a mezőgazdasági szervezeteknek abban a tekintetben, hogy a közérzést hangos szóval kifejezve, legilletékesebb helyre juttassák a visszaélések megtorlására irányuló kívánságot a „mérgezett méreg” előállításának lehetetlenné tétele tekintetében nemcsak gazdasági, de szociál-higiéniai szempontból is.

Általában pedig igazán népművelő dolog volna oly irányú intézkedés, mely a pálinka fogyasztási adóját emeli, viszont a bor és sör fogyasztási adóját csökkentené.

Az orvosok és a szociálisták.

(F. É.) A főváros utcái hangosak és tulsufoltak a külföldi orvosok hatalmas tömegétől. A nemzetközi orvoskongresszus ülésai világvárossá varázsozták egy csapásra a mi szeretett fővárosunkat. Az egész ország örvend, ujjong a nagy megtiszteltetésnek, mert ime most itt az alkalom mindama tévhitnek megszüntetésére,

Tárca.

Barangolás a csizi fürdőn.

Írta: Király Péter.

A természet könyve előttünk nyitva áll, le van írva benne az Istenség titka... csak tudni kell e könyvből olvasni. A természet szent könyvének egy ilyen isteni titkokkal gazdagon tele írott lapja a csizi gyógyfürdő.

Az élet száz meg ezer megpróbáltatásai megviselik az emberi törékeny porhüvelyt, mert maga a földi élet nem egyéb, mint az emberi organizmusnak a természet romboló és pusztító elemei ellen folytatott küzdelme és e küzdelemnek hosszabb rövidebb ideig tartó folyamata... A születés pillanatában lehet talán, de azontúl nincs és nem is lehet abszolút tiszta és egészséges emberi szervezet. Szomorú sors, de az embernek ez a sorsa.

Őseink a szívós életerőt, üde egészséget és hosszú élettartamot, a folytonos testedzésnek, tornázásnak s az emberi szervezetet megacélozó strapának, a lustaság, pulyaság és kényelemszeretet észszerű mellőzésének, egyszerű szigorú önmegtartózkodásuknak és testedző munkák iránti előszeretettüknek köszönheték.

melyek az osztrák sajtó révén a külföldön rólunk elterjedtek. Most szemtől szembe találhatják magukat országunkkal, személyesen láthatják fejlődésünket, a nemzetközi kultúra versenyében való előrehaladásunkat, láthatják becsületes törekvésünket, melylyel a Balkán kapujánál állva, a nyugati műveltség terjesztői szerepét hiven betöltjük.

Mindenki örvend, mindenki boldogan tekint a sok jelvényes idegenre s igyekszik nyugati udvariassággal szolgálatára lehetni, mert hiszen az első impresszió, az első benyomás minemősége dönti el, az egész kirándulás erkölcsi sikerét, eredményét.

A szociálisták azonban másképpen gondolkoznak. Ők félretéve minden hazafias becsületérzést, levetkőzve a köteles udvariasság legalemibb szabályait, uton-utfélen neveltséges rekriminálásaikkal, rugkapálódzásaikkal terhelik az idegen országok kongresszusi tagjait.

Mintha az angol orvosok nem tudnák azt, hogy minden országban vannak szegények és gazdagok, hogy a szegény nem járhat tengeri fürdőbe, sem fenyves erdőbe egészségének helyreállítására, hogy a bányamunkás nem oly egészséges, mint az államtitkár, s hogy a gyárimunkás lakása nincs úgy berendezve, mint a mánásoké.

London, Páris, Berlin, New-York, Montevideo, Buenos Aires, Rió de Janeiro épen úgy fel tudja mutatni azokat a tulsufolt lakásokat, azokat az egészségtelen pinceodukat, azt az óriási differenciát, mi gazdag és szegény néposztály között tátong, mint Budapest, de azért ha ott tartanak nemzetközi kongresszust, egyik ország lakójának sem jutna eszébe, hogy e mindenütt előforduló szennyest négy világnyelven tárja elé az idegen vendégeknek.

Hiszen a szociálisták épen olyan jól tudják, mint mi, hogy azzal a külön kiadással, melyet német, francia, angol nyelven a kongresszista ta-

Éppen ezért apáinknak vajmi ritkán volt szükségük orvosi segélyre, gyógykezelésre, pláne fürdői üdülésre és gyógykurára, mert ha nekik valami bajuk történt, az a legtöbb esetben katasztrófális baj volt, melyet nem gyógyíthatott meg, csak: „a koporsó deszkája”.

A mai modern életbölcselet a régi egészséges életmódot idegfárasztó tengődéssel és kényelem bálványozással cserélte fel. A mai életmód az egészségi szempontokat alárendeli a kényelem, a jólét és az élvezet szempontjainak; ma már nem az a verbum regens, hogy: az élet legfőbb kincse a jó egészség, hanem az, hogy: „az élet legfőbb célja a kényelem, a jólét és az élvezet.” Mily fennen dicsekedünk véle és türjük, hogy dicsériádat zengedezzenek rólunk, ha felfedezük valami újabb eszközt és módszerét a kényelemnek, a jólétnek, a pulyaságnak és az élvezetnek. Pedig mily nevetségessé és hitványvá törpül el az effajta összes modern vívmányok jelentősége és értéke az emberre nézve, ha nincs jó egészségünk, melyről méltán elmondhatjuk, hogy mindent pótol, s amelyet nem pótolhat semmi.

Az egészségnek mindennél előbbvaló nagy követelményei vezetnek a

goknak markukba nyomtak, egyetlen lépéssel sem viszik előbbre a szegény, rossz anyagi viszonyok között levő proletár sorsát. Ők jól tudták ezt, épen csak kellemetlenkedni akarnak hazájuknak, rámutatva azokra a vérző sebekre, amelyek minden magyar hazafi lelkét sokkal inkább búsítják, mint a népet félrevezetni szerető szociálista vezéreket.

Nem most volt az ideje annak, hogy ezekről tudomást szerezzenek a külföldiek, — noha azok, ha nem is hívnák fel külön erre figyelmüket, — épen oly jól informáltak, mint saját hazájuk hasonló állapotáról — a mi szegényteljes állapotainkról; sokkal fontosabb elintézendő ügyeink vannak velük, semmint ilyen aprólékos, tisztán a mi belügyünket képező dolgokkal vonjuk el figyelmüket.

Igenis, most az a célunk a külföldi kongresszusi tagokkal, hogy egyedül és tisztán fényes oldalainkkal ismerkedjenek meg, árnyékol-dalainkat évtizedek óta ellenségeink tulontul is megismertették velük. De ezek az ellenségeink nem vallották magukat a magyar haza gyermekeinek, azok nem reflektáltak arra, hogy egyenlő és titkos szavazatukkal a mi országunk ügyeibe befolyanak, azok tisztán megelégedtek azzal, ha mint a magyar haza ellenségei ott, ahol csak lehetett, kárunkat okozták.

A szociálisták pedig élénken tiltakoznak a hazafiatlanság bármikor felhangzó vádjá ellen, ténykedéseikkel pedig mindenkoron azt mutatják, hogy nagyobb ellensége, ádázabb, ésküdtöbb ellenfele nincsen hazánknak, mint épen azok, kik az egyenlőség, testvériség és szabadság gyönyörű jelmondatát tüzték programjukba.

Mint mindenkor, úgy ez esetben is teljes kudarc érte törekvésüket, egyetlen idegen orvost sem tudtak törekvésüknek megnyerni s a gyűlésük is sikertelenül végződött.

csizi fürdőre a szenvedő emberiségét. E fürdő gyógyvizének forrása, az emberi egészségnek Isten által csodakép adományozott megóvó és megigazitó forrása. Az emberi betegségek leggyakoribb modern rémei: a bőr, vér, izom és idegbaj és az ezekkel ikertestvér bujakór, mirigybajok és egyéb testi bénaságok, segélyért a legmegnyugtatóbb siker kilátásaival folyamodnak a csizi fürdő üdvös gyógykurájához.

Nem én állítom, szaktudósok tudományos buvárlatainak kritériumaként konstátálom csupán, hogy az idáig ismert összes modern gyógyfürdők között a mi csizi gyógyfürdőnk a maga nemében unikum és páratlan. Az annyira világhírűvé vált hallei, lindewiesei stb. gyógyhelyek orvosai, az ott gyógyulást kereső vér- és idegbajos betegeket, részle-hajlatlan lelkiismeretességgel ajánlva nekik a leghathatósabb gyógykurát: ide küldik el Csizbe, hogy emberileg mindeddig legkitűnőbbnek elismert és felismert gyógykurát itt vegyennek igénybe.

A fürdői élet megbecsülhetetlen üdvös volta dacára, jutányosabb és kevesebb pénzáldozatot igénylő hely alig lehet valahol, mint épen Csizben. Ezt már közvetlen tapasztalásból tudom, mert egy pár hetet itt

Annyit mindenesetre elértek, hogy legalább megtudtuk e ténykedésük-ből is, hogy tulajdonképpen kiktől kell őrizkednie a magyar hazának!

Udvarhelyi és kereszturi diákok Ebből tanuljatok.

A losonci áll. főgimnázium növendékei szép és követendő példát nyújtottak a középiskolákból kikerülő ifjaknak. Megfogadták ugyanis, hogy az u. n. „érettségi bankett” helyett, anyagi hozzájárulásukat egy alapítványhoz adják, a melynek célja ipari tanulmányaikban támogatni szegényebb társaikat. A fogadalom szövege a következő:

„Alulírottak, a losonci áll. főgimnázium abiturienti növendékei, követve két év előtti társaink példáját, elhatároztuk, hogy az eladdig szokásos bucsuestély helyett annak költségeit (10b K) mi is a losonci Népbankban kamatozásra elhelyezett ipari tanulmányi ösztöndíj alapjának gyarapítására fordítjuk. Ez elhatározásra az az erős meggyőződés birt bennünket, hogy szeretett hazánk iparát, boldogságát manap leginkább azzal mozdíthatjuk elő, ha módot nyújtunk arra, hogy a hazai ipart és kereskedelmet intelligens egyének európai színvonalra emeljék s annak hitelét szolid és becsületes munkájukkal a művelt világ előtt ismertté és keresetté tegyék. Isten segítse e nemű törekvéseinket utódainkban és áldja meg adományaiért őket. Ugyancsak most e levelünkkel kötelezzük magunkat, hogy 10 év múltán az Alma Mater falai közt egymás viszontlátására megjelenünk s akkor is gyarapítani fogjuk újabb adományunkkal e nemes és hazafias célt szolgáló alapítvány összegét. Isten hozzon bennünket össze teljes számban és életcélnkat elérten.”

Az alapítvány olyan losonci gimnáziumot végzett szegénysorsu ifjak segélyezésére létesült, a kik ipari pályára mennek. Losoncon évről-évre gyarapítani fogják a nevezetes alapítványt.

A székelyudvarhelyi és székelykereszturi diákok figyelmét e helyen is a szép példa követésére hívjuk föl.

töltöttem el az utó szezonban (aug. 15-ike után), némi utókurára lévén szükségem. Teljes elismerést érdemel az a pontos, lelkiismeretes, szolid kiszolgálás és gyógykezelés, a melyben itt én is részesültem.

A fürdő-igazgatóság fáradságot és áldozatot nem kímélve, gondoskodik az itt tartózkodó vendégek kellemes szórakoztatásáról is. Mindennap délután (d. e. 10—12, d. u. 5—7 óráig) felváltva az alsó és a felső kerthelyiségekben térizene van. E kert helyiségek modernül parkirozott, virágos táblákkal díszített, hűs árnyu diszfákkal, gyümölcsfákkal és énekes madarak dalától zengő diszbokrokkal, sétautakkal és sétaterekkel szegélyezett gyönyörű és mesterileg gondozott helyiségek. Egy szóval semmiben sincs itt hiányosság, amit az ember jóléte, kényelme és kellemes szórakozása igényel.

Maga a fürdőtelep helyiségek, kerthelyiségek és parkjaival együtt Csiz törzsgyökeres magyar községnek ugyancsak a kellő közepén fekszik.

Emberbaráti szeretettel és nemes jóindulattal hívom fel mindezekre honfitársaim és társnőim figyelmét.

Legyen áldott az Isteni gondviselés, mely a csizi gyógyforrásokkal a mi édes hazánkat ajándékozta meg.

Tankönyvek, iskolai felszerelések az összes közép- és elemi iskolák számára
 megérkeztek és kaphatók B E T E G H P A L könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

A vármegyei jegyzői egylet 25 éves jubileuma.

Szekelyudvarhely, 1909 szept. 4.

Az első 25 év az ember életében is a testi és szellemi fejlődésének korszaka.

Igy érünk az első 25 esztendővel az ifjúkor zenitjére, a honnan a további fejlődés és munka már céltudatos.

E magasabb rendű korszak küszöbéhez érkezett az udvarhelymegyei jegyzőegylet is most, hogy fennállásának 25-ik évét betöltötte. Közönséges konvenciók szerint csak negyedszázados jubileuma időpontja következett be ezzel; de mélyebb meglátások szerint a társadalomszerveződés öntudatosabb és tartalmasabb munkájára való köteleességek állottak elő.

Eddig csak ifjúkorát élte az egylet, de már is kialakult benne a megyei közélet emelésére való készség.

Az egyesület eddigi fennállásának is voltak eredményei, de több volt azokban az ötletszerűség, mint a rendszer. Nem hiba ez, mert ez a kezdet nehézségeivel járó küzdelmekből folyt. Eddig ügyelnie kellett és alkalmazkodnia a megyei és országos közélet sok kényes természetű fordulatához. Kedvezmények és könnyítések elérésén kellett fáradoznia, hogy tagjai hivatalos és társadalmi helyzetét biztos alapra segítse. Ezt el is érte.

Az első 25 esztendő azt a reményt sugározza, hogy a jövőben az egylet minden tekintetben meg fogja állani helyét.

Az egyesület a 25 éves jubileumot diszközgyűléssel ünnepelte meg, melyen a távollevő Ugron Ákos főispán helyett, Sebesi János dr. alispán elnökölt, a jegyzőkönnyvet pedig Paál Árpád dr. vármegyei főjegyző vezette, a kit ezért aranytollal lepelt meg a figyelmes rendezőség.

Sebesi János alispán megnyitójában azokat a küzdelmeket vázolta, melyeken az egylet a kezdet nehézségeivel küzdötte át, annak a reménynek adott kifejezést, hogy az mint a múltban, úgy a jövőben is derekasan meg fogja állani a helyét.

Megnyitó után Gálffy István egyleti elnök mondott alkalmi beszédet, melyet jegyzőkönnyvbe foglalnak.

Jegyzőkönnyvbe foglalják Csomor Gábor felolvasását is, amely az egylet 25 éves történetét vázolja. Azután Máthé János olvasta fel a jubileum alkalmából érkezett üdvözlő táviratokat, köztük az „Országos Egyesület” és Ugron Ákos főispánét.

A diszközgyűlést az alispán zárta be néhány lelkes és buzdító szóval.

A diszközgyűlést lakoma követte a Budapest-szálló éttermében, amelyen a jubiláló egyesület tagjain ki-

vűlt a vármegye tisztikara testületileg, ezen kívül az összes közéleti kútiúségek is résztvettek.

Este 8 órakor a vármegyei ház disztermében hangverseny és utána reggelig tartó táncmulatság volt.

HIREK.

Népdal.

— A „Szövetkezés”-ből. —

Ica-vica kis Katica,
Érik már a kukorica.
Csütörtök jön a szerdára,
Szárba törjük nemsokára.

Nincsen annál szebb mulatás,
Mint a kukorica-fosztás.
Piros csév akad kezébe,
Csókot kap a legény érte.

Ica-rica, most a nyáron,
Te voltál a sarlós lányom.
Én csak vágtam, te csak szedted,
S ragyogott az ég feletted.

Kukoricát, ahogy törtem,
Megest ott voltál mellettem.
Édes rózsám együtt fosztunk,
Együtt élünk, együtt halunk!

Édes szülém, szüret után,
A párom lesz ez a kislány,
Együtt megyünk szentegyházba,
Onnét meg a mennyországba,
A ragyogó mennyországba.

Lejegyezte: *Bessenyei.*

— **Szerenád Dr. Vajdának.** Mult számunkban jeleztük Dr. Vajda Emil győri főreáliskolai tanár, a „Szekely-Udvarhely” első főszerkesztőjének 12 év multával történt ide érkezését. Nagy örömmel, igazi önzetlen szeretettel fogadta Székelyudvarhely, a székely anyaváros polgársága. Ennek jeléül a Székely Dalegylet tegnap előtt este, mint diszelnökének és volt karnagyának szerenádát adott. Felhangzott a dal az esti órákban, lelkesen tüntetett a polgárság, mert vissza jött, akit várt és aki távozásával oly nagy űrt hagyott maga után, hogy 12 év óta sem tudták pótolni. Dr. Vajda Emil már megérkezésével is osztatlan örömet keltett a székely anyaváros polgárságának minden rétegében. Ez az öröm még nagyobb lett ama hirre, hogy jövő évben ismét eljön és akkor már itt is marad közöttünk; harminc éves tanárkodás után, jól megérdemelt nyugdíjazását kérelmezvén. Dr. Vajda tegnap este részt vett a jegyzői egylet jubiláris hangversenyén. Pár napig sógoránál: *Demény Ferenc* kirtáblabirónál marad és innen visszautazik Győrbe.

— **Társasvacsora Dr. Vajda tiszteletére.** A helybeli Székely Dalegylet Dr. Vajda Emil győri tanár, diszelnöke és volt karnagya tiszteletére ma (vasárnap) este fél nyolc órakor, Barkóczy Albert Koronkay-féle kert-helyiségében társasvacsorát rendez, a melyre ezuton is meghívja és szívesen fogadja az érdeklődő polgárságot és jó barátokat a rendezőség.

— **Váry Albert tanár.** A magyarországi unitárius egyház közgyűlése hétfői folytatólagos tanácskozása alkalmával Váry Albert szekelyudvarhelyi unitárius lelkészt a kolozsvári főgimnáziumhoz vallásánárnak választotta. Váry első papja volt a szekelyudvarhelyi egyháznak, melynek imént felszentelt diszes temploma is az ő papsága alatt épült. Széles körben sajnálják távozását, határozott vesztesége lesz az egyháznak.

— **Gábor Áron hídjá.** Háromszék-vármegye és a székelység történelmi büszkesége: Gábor Áron, a székely ágyúhős, kinek emlékére Kőkös mellett, a Feketehegy patakán átvezetett új hidat nevével elnevezve, mult szombaton, augusztus 28-án, egész cserében, minden ünnepegyesség nélkül u forgalomnak átadták. Itt lelte halálát ugyanis a hős székely vitéz: Gábor Áron honvéd őrnagy, ellenséges golyótól szíven találva. Az új hidon két hatalmas emléktábla hirdeti, hogy az „Gábor Áron híd”. E híd építése 1908. október havában kezdődött és 1909. augusztus közepén nyert befejezést. A felülvizsgálatot a kereskedelmi minisztérium részéről Éltető Ákos miniszteri tanácsos, a Nicholson-gyár részéről Kunvári Menyhért főmérnök, az állami építészeti hivatal részéről Malmos Andor mérnök teljesítették. A felülvizsgálat után szombaton délelőtt megjelent a hidnál Meczner Béla Háromszék-vármegye főispánja és Gödri Ferenc sepsiszentgyörgyi polgármester és még néhány érdeklődő, akik teljes meglepedésüket fejezték ki a hídépítő Kunvári Menyhértnak. A megtett szemle és megnyitás után Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert és Szerényi József államtitkárt táviratilag üdvözölték.

— **Főúri birtok idegen kézben.** Béli László nyug. főispán nagyküllő vármegyei Réten községben levő 800 holdas birtokát a hozzátartozó épületekkel együtt a minap Dr. Vasu Oktávián fogarasi román nemzetiségű ügyvéd 540.000 korona vételárért megvásárolta. E birtokrégebben a gróf Haller-család tulajdona volt s most a Béli-család után román kézre került. A birtok felét a vásárló ügyvéd a réteni oláhok között párcelláztatja, a másik felét maga veszi birtokába. Elszorul a magyar sziv az ilyen és ehhez hasonló hírek hallatára. S mind ennek csupán ami felületes pénzintézeti ügyeink az oka. Mig a nemzetiségi bankok olesőbb jelzalogos kölcsönöket bírnak adni, mint a magyar pénzintézetek, addig sok birtok elcsuszlik a lábunk alól...

— **Orbán Balázs emlék-alap.** E néven évekkkel ezelőtt az arra megválasztott szoborbizottság gyűjtést indított. Nehány ezer korona már együtt volt. Igaz, hogy csapás érte az alapot, de egészen nem enyészhetett el. Felkérjük a szoborbizottság vezetőségét és annak tagjait, hogy itt, a nyilvánosság előtt

az alap jelenlegi állásáról adjanak számot. Ezzel tartoznak a történet-tudós emlékének és az adakozó közönségnek is. Másfelől pedig Orbán Balázs báró hazafias példáját, önzetlen hazaszeretetét felszinen tartani, talán soha sem volt nagyobb szükség, mint most. Számoljanak be az alapról és tovább kell folytatni a gyűjtést.

— **Halálal végződött utazás.** A „Szekely-Udvarhely” mult számában hírt adtunk arról a szerencsétlen utazásról, melynek özv. Dimény Sándorné földbirtokosnő áldozata lett. Most arról értesülünk, hogy özv. Diményné a szenvedett sérülések következtében pénteken meghalt. Temetése ma lesz Homoródszentpálon a község és vidékének általános részvéte mellett.

— **Express villamos szerelés.** Székelyudvarhely város közönsége a lapunkban is többször ismertetett villamos világítás előnyeiről annyira meggyőződött, hogy az üzemvezetőséghez naponta tömegesen érkeznek a berendezés iránt történő megrendelések. A szereléseket természetesen a rendelés sorrendjében végezhetik, másfelől pedig az őszi idők beálltával a világítási szezon küszöbön áll, s így közönségünk a berendezést azonnal kívánja. Ilyen körülmények között, — bár a társaságnak nagyobb anyagi áldozatába kerül — Sággy János üzemvezető, mint értesülünk, ismét egy újabb szerelő azonnal való kiküldetését express-levélben kérelmezte a budapesti igazgatóságtól. Ennek folytán most már a berendezések elkészítésével mindaddig, mig ily tömeges jelentkezések történnek, állandóan három szerelő három csoportban hat segédmunkással fog dolgozni. — Saját érdekében tesz mindenki tehát, ha már egyáltalán szándéka van a villamos világítást bevezettetni, hogy azt most rendelje meg, mikor a kellő számú szerelő itt van. A pénz kérdése számításba nem jöhet, mivel a Ganz-féle villamossági r.-t. igazán a legmértányosabb fizetési feltételeket nyújtja, úgy hogy a berendezéshez bármily szerény viszonyok között levő egyén is könnyű szerrel hozzá juthat. Minden ügyben készséggel szolgálatra áll az üzemvezetőség (Kossuth-utca).

— **Művész-estély.** Both Benalibey illuzionista, szalonművész ma (vasárnap) és holnap (hétfőn) este 8 órakor a Budapest-szálló termében előadásokat tart igen változatos műsorokkal. Benalibey Európa legnagyobb városaiban, így Hamburg, Brüsszel, Bécs, Páris, London stb. tartott előadásokat. Ama magas kitüntetésben részesült, hogy a román királyi pár, József főherceg, valamint a szerb királyi magas személyiségek előtt a legnagyobb sikerrel működött a fizika nemotechnika terén. Ennél fogva tehát közönségünknek is élvezetes előadásokra van kilátása.

— **Hegedűk és felszerelések,** valamint egyéb hangszerek elsőrendű minőségben kaphatók Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Ne tévovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. Kapható minden gyógyszerésztől. — Készíti: Beretvás Tamás gyógyszerész 3 dobozzal ingyen postai küldéssel. — Kísérlet: Kicsiben és nagyban gyári áron szállít.

!! Gazdák figyelmébe! Mútrágya használatával tetemes termés többletet érhetünk el. Kicsiben és nagyban gyári áron szállít: !!
A SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE.
Központ: Marosvásárhely. — Fiókok: Székelyudvarhely-Sepsiszentgyörgy.

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V.
Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj
ellen
Borszéki Főkut az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, v é r s z e g é n y s é g
ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvízBoross, vesebaj ellen
Borhegyi huyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpatáki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszűrő ellen
Hargitaligeti, üdítő italHorgász, étvágygerjesztő
Kásonfőkut-Salutaris jód és lithium tartalmu
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Szelters, idült gyomorhajok
ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellenKérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

— Egy székely fürdő állami kezelésben. Nagyon örvendünk, hogy az állam hatalmas kezét már a Székelyföld fürdői is kezdi érezni. Erre rég várunk. Első lépésként üdvözlőjük Tusnád fürdő állami kezelésbe való vételét. A magyar állam beruházása és szakszerű vezetése elég biztosíték lesz arra, hogy Tusnád-fürdő a jövőben rohamos fejlődésnek induljon. Vajha Udvarhelyvármegye s kivátóan a Szejke- és Homoród-fürdő felé is irányulna a kormány jóakaratu figyelmé. Feltétlenül szükséges itt az idegen forgalommal való megerősítés, a Szejke-fürdő, Orbán Balázs báró parlagon heverő kincses bányájának kiaknázása. Erre pedig a vezető kéz, propagáló készség és tehetség hiányzik. Az államnak módjában állana aztán akár részvénytársaság által is mozgalmat kifejteni és megfelelő utat mutatni az érvényesítés terén.

— Iskolai birságpénzek. A vallás és közoktatásügyi miniszter kimondta, hogy minden iskola-pénztárnak joga van azokhoz a birságpénzekhez, amelyeket az előjáróság az iskolaszék megkeresésére kivetett.

— Honvéd lóvásár. A 9 ik honvéd huszárezred lószükségletének fedezése céljából e hó 13 án d. u. 2 órakor Székelyudvarhelyt a lóvásártérre, 14-én reggel 7 óra 30 perckor Székelykeresztúron a község háza előtt pótlóvásárt tartanak az ezred kiküldöttjei. Pótlóvásár 3 és fél évet betöltött és 7 évet meg nem haladott 158 cm.-től 166 cm. magas, jó testalkatu lovakat fognak felavatni.

Munkásbiztosítás.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár tagjainak szives figyelmébe ajánljuk, hogy f. évi szeptember 1-től kezdődőleg az igazgatóság 1909. aug. 26-án hozott határozata alapján, Székelyudvarhely város területén a tagok gyógykezelésévé! Dr Egyed Balázs közkórházi orvos és Dr Ráczkői Sámuel járási tisztí orvos urak bizattak meg. Ennélfogva tehát pénztárunk terhére a tagok ezután csakis e két orvos segélyét vehetik igénybe Székelyudvarhelyt Dr Egyed orvos urnál a rendelési idő tagok és hozzátartozóik részére naponta reggel fél 8-tól 9-ig, d. u. 2—4 óráig, Dr Ráczkői orvos urnál d. e. 11—12-ig és d. u. 2—4 óráig van. Sürgős, halasztást nem tűrő esetben, máskor is. Székelyudvarhelyt, 1909. augusztus 31. Az elnökség.

Portómentes levelek feladása. A kerületi munkásbiztosító pénztárak portómentes hivatalos levélpostai küldeményei szabályszerűen vezetett feladási könyv mellett adandók postára. A pénztári orvosok és bizalmi férfiak által postára adandó hivatalos levelek, a levélgyűjtő szekrénybe nem dobhatók, hanem abban az esetben, ha postai küldeményeiket feladási könyv nélkül továbbítják, azokat minden esetben a felvevő postai alkalmazott kezéhez kötelesek adni, különben portókötelezettség alá esnek. (M. kir. áll. mb. hiv. 8100—909 sz. körrendelet.)

Kiadja: Betegh Pál villamotoros
könyv- és újságladó intézete.TALÁLÓS O O O
O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessék habozni** és a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Zene- és műének tanfolyam!

Alólírott úgy, mint az előző években az idén is folyó év szeptember havában kezd meg a zene- és műének tanítását, hol kezdők és haladók könnyen felfogható módszerem alapján **zongorán, hegedűn, cimbalmon, citerán és a magasabb műénekben** alapos oktatást nyehetnek.Beiratkozni lehet már *f. évi szept. 4-ikétől* kezdve.Schaffent Frigyesné,
szül. Baku Katalin.

Székelyudvarhely, Petőfi-u. 13.

Magyar kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvárt.

30823 III. szám.

Igazgatóság.

Hirdetmény.

Kolozsvár állomás raktár helyiségének túlszűfolttsága miatt az ezen állomásra érkező mindazon kocsiakományi szállítmányokra, melyek fedett rakhelyen való tárolást igényelnek; az Üzletszabályzat 69. §. és Kereskedelemügyi Miniszter Ur Onagyméltósága f. év július 17-én kelt 56755. sz. felhatalmazása alapján,

1. A díjszabás szerű fekbért kétszeresére felemljük.
2. A díjszabás szerű fekbérmentes időt felére leszállítjuk.Ezen intézkedés *f. évi szeptember hó 1-től* további intézkedésig marad érvényben.

Kolozsvár, 1909 augusztus hó 24.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

Magyar feltalálók olvassák el a magyar szabadalmi hivatal elnökének levelét, melyet a Magyar Tudományos Akadémiához intézett a magyar feltalálók érdekében. Kivátnatra e levél szövegét díjtalanul megküldi Molnár Ödön mérnöki irodája Budapest, VII. Erzsébet körút 30. Telefon szám 119—00

Üzlet- és italmérési helyiség bérbeadása.

Farczád község háza, melyhez italmérési jog van engedélyezve, két utcára nyíló üzlethelyiség, egyik bolt, másik korcsmahelyiség 2 szoba, nyári és téli konyha, pince, valamint istálló, kert és udvar — *1909. évi szeptember hó 20-án d. u. 2 órakor* Farczád község házában 6 (Hat) egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik a legtöbbit ígérőnek.

Kiküldési ár évenkénti 800 koronában van megállapítva, amelynek 10 százaléka bánatpénzül leteendő.

Zárt-ajánlat nem fogadtatik el.

Részletes feltételek a köjegyzői irodában megtekinthetők.

Farczád, 1909. augusztus hó 31.
Vajda Ferencz Incze Pál.
körjegyző közs. bíró

Grammofon és kintűnő lemezek gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében.

7234—1909 tkvi. szám.

Hirdetmény.

Kecsetkislalud község közös erdő és legelő arányosítása következtében szükségessé vált telekkönyvi átalakítás és ezzel kapcsolatos telekkönyvi helyesbítési ügyben telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15 és 17 §§-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-aiban és az 1891 évi XVI. t. c. 15 §-ainak a. pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889 XXXVIII. t. c. 7 §-a és az 1891 XVI. t. c. 15 § b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886 évi XXIX. t. c. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis *1910. évi március hó 15 ig* bezárólag a tkvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886 évi XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak esetében,

ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-iban foglalt kiegészítéseit is, s a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásokat hat hónap alatt, vagyis *1910. évi március hó 15 napjáig* bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondások többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1 és 2 pontban körülírt esetekben kívül az 1892. XXIX. t. c. szerinti eljárás s az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat kik a tulajdonjog arányának az 1889 XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásokat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt vagyis *1910. évi március hó 15-ig* bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1909. aug. 23.

Gyarmathy Ferenc
kir. törvényszéki bíró.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Amortizációs
tisztviselői kölcsön
ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége“.

KOLOZSVÁR

Ferenc József-ut 7. szám a.

Válaszbélyeg csatolandó.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt. 1909.